

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3To/153/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121012668
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2121012668.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Rastislava Kresla, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní krajského prokurátora a obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 23.08.2023 pod sp. zn. 2Tk/1/2021, na verejnom zasadnutí konanom dňa 30.01.2024 na Krajskom súde v Trnave prostredníctvom videokonferenčného zariadenia v zmysle § 61b ods. 1 Trestného poriadku, takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku z r u š u j e sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovanému

A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., bytom D. XX,
t.č. vo výkone väzby v ÚVV Leopoldov od 28.07.2021,

u k l a d á

Podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), písm. i) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

III. Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie krajského prokurátora z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Trnava uznal obžalovaného A. B. vinným zo spáchania zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

12.09.2020 v čase od 0:15 hod. do 0:32 hod. na C. ulici v obci D., v priestoroch garáže rodinného domu so súpisným číslom XX, pred tým ako mal na neho zaútočiť baseballovou palicou poškodený E. B., nar. XX.XX.XXXX, zobrať do pravej ruky poľovnícky nôž s dĺžkou čepele 16 cm, ktorý mal voľne

položený na stole a v úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví ho následne sedemkrát týmto nožom bodol do ľavej časti trupu, pričom tri bodné rany prenikli do ľavej pohrudnicovej dutiny, kde spôsobili poranenie medzirebrových ciev, tkaniva ľavých pľúc a rozsiahle bodnorené poranenie srdca, čo spôsobilo masívne krvácanie do pohrudnicovej dutiny, následkom čoho poškodený na mieste zomrel.

Za túto trestnú činnosť okresný súd uložil obžalovanému podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 46 Trestného zákona nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona okresný súd zaradil obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému aj trest prepadnutia veci - poľovničky nôž s dĺžkou čepele 16 cm, zaevidovaný ako stopa č. 8.

Podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutej veci stáva štát - Slovenská republika.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému ochranné profitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu poškodenému F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XXX, E. H. G. vo výške 585,20 eura.

Okresný súd zdôvodnil svoje rozhodnutie v rozsahu č.l. 1276-1305 spisu.

Proti tomuto rozsudku zahlásili ihneď, po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní okresného súdu, odvolanie krajský prokurátor a to proti všetkým výrokom vyhláseného rozsudku v neprospech obžalovaného (č.l. 1271) ako i obžalovaný a to proti výroku o vine a treste ako aj proti konaniu, ktoré vyhlásenému rozsudku predchádzalo (č.l. 1271).

Krajský prokurátor odôvodnil zahlásené odvolanie osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 05.10.2023 (č.l. 1308-1309 spisu). V písomne zdôvodnenom odvolaní namietal, že výrok rozsudku v časti právnej kvalifikácie skutku a následne aj v časti uloženého trestu, ktorým bol obž. A. B. uznaný vinným, je založený na nesprávnych skutkových záveroch, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. V tomto kontexte poukázal na to, že súd na podklade vykonaného dokazovania skutok, pre ktorý bol obžalovaný A. B., právne posúdil ako zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, pričom podľa názoru prokurátora skutkové hodnotenie k právnej kvalifikácii skutku v zmysle vykonaného dokazovania je arbitrárnym konštatovaním bez poukázania konkrétnych skutočností, ktoré by tento skutkový a v následku aj právny záver súdu akejkoľvek zodpovedajúcej dostatočne odôvodňovali, resp. podporovali.

Naopak podľa názoru prokurátora súd bez skutkovej a právnej argumentácie kategorickým spôsobom konštatoval úmysel obžalovaného spôsobiť poškodenému "ťažkú ujmu na zdraví", pričom plne opomenul zodpovedajúco argumentovať napr. k počtu rán, ich lokalizácii na tele poškodeného /malá plocha na hrudníku v časti uloženia životne dôležitých orgánov atď../ Poznamenal, že pri objektívnom posúdení označeného nemožno právne udržateľným spôsobom konštatovať úmysel obžalovaného "spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví", keďže tomuto záveru nezodpovedá v žiadnom smere dôkazná situácia v zmysle dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní. V nadväznosti konštatoval, že súd jednoznačne opomenul možnosť zavinenia obžalovaného k trestnému činu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona /v tzv. nepriamom úmysle/, teda v odôvodnení rozsudku argumentácia v tomto smere absentuje, kedy tento vzhľadom na spôsob jeho konania, charakter bodnorených zranení, intenzitu konania, lokalizáciu bodnorených zranení na tele poškodeného musel byť jednoznačne uzročený, že takýmto konaním logicky musí spôsobiť poškodenému smrť, čo je očakateľným následkom jeho konkrétneho konania. Teda v zásade v zmysle vykonaného dokazovania tu nie je žiadna skutková okolnosť /s výnimkou tvrdenia obžalovaného/, ktorá by dôvodila absenciu hoc len nepriameho úmyslu obžalovaného spôsobiť poškodenému smrť.

Opätovne zdôraznil, že intenzita konania obžalovaného na telo poškodeného, lokalizácia jednotlivých rán na malej ploche hrudného koša v časti uloženia životne dôležitých orgánov, počet rán ako aj skutočnosť, že obžalovaný upustil od konania až v okamihu, kedy poškodený klesol v dôsledku bodných poranení na zem, v zásade vylučuje akúkoľvek právne a skutkovo udržateľnú úvahu alebo záver, že úmyslom konania obžalovaného malo byť spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví poškodeného. Naopak v zmysle vykonaného dokazovania možno konštatovať, že obžalovaný konal min. v tzv. nepriamom úmysle s vedomím, že poškodenému spôsobí smrť, čo podporne vyplýva aj zo skutočnosti, že konal až do času, kedy poškodený v dôsledku spôsobených zranení /bodnorených rán/ v dôsledku masívneho poklesu tlaku krvi padol na zem, čo súd vyvoditeľne opomenul.

K vyššie uvedenému tiež poukázal na to, že súd sa síce správne vysporiadal so skutočnosťou, pre ktorú konanie obžalovaného nie je možné posúdiť ako nutnú obranu, s čím sa prokurátor súčasne stotožnil

a rovnako správne ustálil skutkový stav s výnimkou právneho posúdenia skutku, ktoré podľa názoru prokurátora nemá oporu vo vykonanom dokazovaní /súd opomenul vyhodnotiť obsah dôkazov v súhrne/ a nie je ani náležite zo strany súdu argumentované, aby bolo preskúmateľné a vo výsledku prípadne akceptovateľné.

S poukazom na vyššie príkladmo uvedené namietal, že okolnosti, ktoré vystali v protiprávnom konaní obž. A. B. možno jednoznačne ustáliť tzv. "nepriamy úmysel", teda zavinené konanie k skutkovej podstate obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zákona. Opätovne poukázal na ustálené a dokázané skutkové okolnosti, v zmysle, ktorých obžalovaný A. B. bodal poškodeného na vitálnu zónu jednofázovo až do času, kedy tento so smrteľnými zraneniami "neupadol na zem", kedy v bezprostrednom časovom súvisle bez možnosti zvrátenia stavu poškodeného následne poškodený aj zomrel. Teda je zrejmé, že protiprávne konanie obž. A. B. bolo vedené jednoznačne min. v nepriamom úmysle usmrtiť poškodeného, čo je nepochybné z "fázy" konania, kedy obžalovaný konal protiprávne bez akéhokoľvek "priameho útoku" poškodeného /viď. skutkový záver súdu/, a to spôsobom vyššie opísaným /významná intenzita bodania, bodanie výlučne na vitálnu zónu, upustenie od konania až po stave bezvládnosti poškodeného atď./.. Súčasne konštatoval, že nesprávne skutkové a následné nesprávne posúdenie protiprávneho konania obž. A. B. má za následok aj uloženie nezákonného trestu odňatia slobody.

S poukazom na vyššie uvedené je podľa názoru prokurátora zrejmé, že súd prvého stupňa produkoval skutkové a následné právne závery v rozpore s logickým vyhodnotením dôkazov, ktoré by bolo legitímne očakávať, teda že skutkové závery nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom následne právne posúdenie skutku ako zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zákona vo výsledku nie je zákonné a z tohto dôvodu nie je zákonný rozsudok ako celok, a preto navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný odôvodnil zahlásené odvolanie prostredníctvom svojho obhajcu osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 12.10.2023 (č.l. 1313-1315). V písomne zdôvodnenom odvolaní uviedol, že v súvislosti s konaním v nutnej obrane súd uzavrel, že hrozba útoku poškodeným na obžalovaného bola reálna a vzhľadom na výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní nemožno dospieť k inému záveru. Zároveň súd ale konštatoval, že obrana obžalovaného nespĺňa zákonné znaky nutnej obrany z dôvodu, že útok zo strany obžalovaného bol vedený súvisle. K tomuto obhajoba uviedla, že zo strany obžalovaného (čo vyplýva aj z vyššie uvedeného záveru súdu) nešlo o útok, ale o obranu, pri ktorej nemožno očakávať prerušenie a opätovné viacnásobné pokračovanie a práve jej súvislosť potvrdzuje, že obžalovaný konal v nutnej obrane, že sa bránil a nasledoval iný cieľ. Ako by za konanie v nutnej obrane mohli považovať konanie, pri ktorom by obžalovaný poškodeného bodol nožom a pozeral sa, čo to s ním urobilo, potom by ho bodol znovu a opäť sa pozeral a tak ďalej. Na rozdiel od súdu sa obhajoba domnievala, že poradie rán, teda skutočnosť, ktoré z rán boli smrteľné, je pre posúdenie nutnej obrany dôležité, najmä z pohľadu, či hrozba útoku neskončila, napríklad ak by útočník po prvom smrteľnom zásahu nemohol zjavne v útoku pokračovať.

Rovnako obhajoba nepovažovala vyššiu intenzitu obrany za faktor, ktorý by vylučoval konanie obžalovaného v nutnej obrane. Obrana môže byť silnejšia, než intenzita útoku. Pri hodnotení otázky, či je obrana celkom zjavne neprimeraná, je potrebné vychádzať z toho, ako sa javili okolnosti hroziaceho útoku alebo útoku obžalovanému. Aby bola obrana celkom zjavne neprimeraná, muselo by to byť obžalovanému celkom jasné, očividné a nepochybné. Tomuto sa súd v odôvodnení rozhodnutia nevenoval a neuviedol prečo by mal obžalovaný vnímať svoju obranu ako očividne a nepochybné neprimeranú. Podľa R 49/1970 môže brániaci sa použiť zbraň aj proti neozbrojenému. V Českej republike napríklad podľa R 14/1999 došlo k usmrtieniu neozbrojeného strelnou zbraňou v nutnej obrane, rovnako podľa R 48/2007 brániaci sa konal v nutnej obrane, keď strelnou zbraňou usmrtil útočníka, ktorý hádzal do brániaceho sa kamene. Pri útoku na zdravie nie je celkom zjavne neprimerané konanie, ktorým dôjde k usmrtieniu útočníka R 19/1982 (v Českej republike napríklad R 14/1999). Obžalovaný sa bránil práve pred útokom na svoje zdravie. Okolnosti útoku alebo hroziaceho útoku sa javili obžalovanému celkom jasne, bol v zadnej časti miestnosti, z ktorej sa nedalo uniknúť, poškodený do jeho obydľia vnikol napriek tomu, že bolo všetko zamknuté, videl tiež svedka F. I. ako z miestnosti ušiel a logicky dospel k záveru, že mu poškodený prišiel ublížiť. Obžalovaný sa nožom bránil útoku alebo hroziacemu útoku baseballovou palicou, ktorý použil na bodanie do ľavej časti trupu poškodeného, čo sa obžalovanému nemohlo za daných okolností javiť ako celkom zjavne neprimerané.

V ďalšom poukázal na oblečenie poškodeného, cez ktoré obžalovaný nevidel na aké konkrétne miesto poškodeného zasiahol (aj výpoveď svedka J. A., strana 7 zápisnice zo dňa 8.11.2022), teda nie je možné na celkom zjavnú neprimeranosť usudzovať len na základe počtu a intenzite rán nožom. Nie je možné dospieť ani k záveru, že útok poškodeného nehrozil po prvej bodnej rane, nedá sa určiť, v akom poradí

smerovali rany na poškodeného a kedy došlo k smrteľným poraneniam, keďže malo ísť o krátky sled úderov za sebou. Súd pri odôvodnení rozsudku prišiel k záveru, že obžalovaný spochybňoval výpovede svedkov F. I. a J. A. z dôvodu, aby potvrdil, že konal v nutnej obrane. Súd doslova uviedol na strane 56 odôvodnenia rozsudku, že spochybnenie výpovedí týchto dvoch svedkov by mohlo privodiť zvrät v dôkaznej situácii. Obhajoba k tomuto uviedla, že ide o domnienku súdu, obžalovaný ich výpovede napádal iba v tom rozsahu, v ktorom ich považoval za nepravdivé, iný cieľ nesledoval. Obhajoba k tomuto uvádza, že z pohľadu dôkaznej situácie nemajú tieto dve výpovede taký zásadný význam, aký im pripisuje súd. Ak by F. I. skutočne nevidel zo strany poškodeného žiadny útok ani obranu a zo strany obžalovaného pohyby pripomínajúce boxovanie do brucha poškodeného, nemá to žiadny dopad na posúdenie konania obžalovaného v nutnej obrane.

Obhajoba pripomenula, že postačuje hrozba útoku, nie útok. A že tu minimálne hrozba útoku bola, svedčí práve správanie sa svedka F. I., ktorý sa na hlavnom pojednávaní dňa 9.5.2022 vyjadril celkom jasne, že z garáže ušiel hneď po tom, ako do výšky jeho brady zdvihol poškodený baseballovú palicu (strana 5 zápisnice) a že nevie, či sa poškodený „venoval“ obžalovanému, odchádzal preč“ (strana 6 zápisnice). Presnejšie uvedené, z výpovede svedka F. I. na hlavnom pojednávaní dňa 9.5.2022 (strana 4 zápisnice) vyplýva, že tento svedok sa kryl, keď poškodený prechádzal okolo neho s baseballovou palicou, keby ho chcel náhodou zasiahnuť, tiež uviedol, že poškodený zdvihol baseballovú palicu na úroveň jeho brady a opýtal sa ho, či to bude riešiť po dobrom alebo po zlom, po čom svedok z garáže odišiel (z kontextu výpovede vyplýva, že zo strachu). Svedok F. I. vo svojej výpovedi teda priamo potvrdil, že sa poškodeného bál, keď tento prichádzal s baseballovou palicou (str. 6 zápisnice). Aký zvrät v dôkaznej situácii by privodilo spochybňovanie týchto výpovedí a prečo by ich obhajoba vôbec spochybňovala, to z odôvodnenia rozsudku nie je jasné. Začiatok konfliktu nikto zo svedkov nevidel. Výpovede svedkyne H. I. a ďalších svedkov nie sú pre posúdenie danej veci podstatné, prakticky nemajú žiadny význam. Obhajoba tvrdí, že z okolností skutku zistených dokazovaním, obžalovaný mohol a musel oprávnenne predpokladať, že dôjde k útoku poškodeného na neho baseballovou palicou, nemusel preto čakať na prvý úder od poškodeného a jeho obrana musela byť silnejšia ako útok, aby bola účinná. Záverom obžalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 2Tk/1/2021-1276 zo dňa 23.8.2023 podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, e/ Tr. por., zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por., aby vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Obžalovaný odôvodnil zahlasené odvolanie aj vlastnoručným písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 16.10.2023 (č.l. 1320-1323). V písomne zdôvodnenom odvolaní namietal (skrátene), že na jednej strane sa na baseballovej palici nenašli žiadne stopy DNA obžalovaného. Položil súdu otázku, odkiaľ súd vie, že je to tá strana, ktorou ho poškodený udrel? Uviedol, že je potreba vziať z celej baseballovej palice DNA alebo otláčok. V ďalšom poukázal na obsah lekárskej správy E. I. z 10.09.2020, pričom namietal, že poškodený ho stopercentne udrel do hlavy. Poukazujúc na ustálenú judikatúru namietal, že krajský súd sa musí nepochybne zaoberať najdôležitejšou otázkou a to, či útok poškodeného trval, smerujúci proti jeho životu a zdraviu, kde sa to odohralo. K tomu dodal, že súd uviedol, že podstatné je to, že intenzita útoku bola relatívne vysoká, avšak obžalovaný uviedol, že on necítil žiadny odpor na noži, pretože si myslel, že ho bodá do bundy. Keď od neho cúval dozadu, všimol si, že má krvavý nôž. Viac do poškodeného nebodol. K tomu poukázal na rozhodnutie KS BB sp. zn. 3To/211/2011 a judikatúru NS SR.

V ďalšom namietal, že súd nezistil, že by obžalovaný pri odvracaní hroziaceho útoku poškodeného konal v silnom rozrušení. K tomu poukázal na dokazovanie (výsluch svedka A., výsluch znalca MUDr. Richarda Kóšu). K odôvodneniu súdu, že pokiaľ ide o tvrdenia o vykradnutí obžalovaného J. A., tieto neboli preukázané žiadnym relevantným dôkazom, k tomu obžalovaný uviedol, že to vie dokázať a dokázal to aj A., preto to odrábal. Z výpovede svedka A. nie je zrejmá žiadna zmienka, že by I. nakukol do dielne. V ďalšom poukázal na rozpory vo výpovediach svedka I.. K týmto uviedol, že s I. sa stretávali dosť často, sám mu rozprával (niekoľkokrát), že to nevidel. V ďalšom opätovne poukázal na výpovede svedka A. a I., pričom namietal, že I. útok nevidel, či videl nôž alebo nevidel, je nepodstatné. Podstatné podľa jeho názoru je to, kam poškodeného boxoval (bodol). Poukazujúc na výpoveď znalca MUDr. Kóšu namietal, že tento nevie potvrdiť ani vylúčiť, či bol útok prerušovaný. To, že jeho obrana bola bez prerušenia, ide o domnienku súdu. Dokonca MUDr. Kóša pripúšťa tú možnosť, že sa neskôr objavia ďalšie závažné skutočnosti, ktoré by závery znaleckých posudkov mohli zmeniť. K tomu dodal, že stopercentne bola jeho obrana prerušovaná, čo sa dá dokázať cez lokalizáciu prostredníctvom jeho mobilného telefónu (IMEI), tak sa ukáže, že priskakoval a uskakoval od poškodeného. Dokonca aj ten čas zodpovedá do dvoch minút. Keby bola jeho obrana neprerušovaná, tak by to trvalo max. 12 sekúnd. To, že zápas bol v prednej časti dielni, znamená, že jeden z nich dvoch chcel utiecť. Keďže poškodený skončil v zadnej časti, tak poškodený utiecť nechcel. Keď mu poškodený bránil úteku, tak ho nútil brániť sa. Je to prirodzené brániť

svoj život a zdravie. Keby má tú možnosť úteku a neutiekol by, ale rozhodne sa brániť, tak je tam úmysel, lebo sa rozhodol on. Poukazujúc na tvrdenie prokurátora uviedol, že poškodený sa nebránil, ale útočil. Keby mal poškodený obranné zranenia, to znamená, že by on útočil a poškodený sa bránil.

V ďalšom poukázal na výpoveď svedka I., pričom zastával názor, že ona nemá z neho strach. Uviedol, že pravda je, že on ten večer nenaháňal H. ani K. po C., ale A. naháňal K., to vie dokázať. Podľa jeho názoru by bolo dobré, keby súd požiadal o záznam rozhovoru jeho a A., potom súd pochopí, ako to bolo. Obžalovaný sa prostredníctvom svojho obhajcu osobitným písomným podaním vyjadril aj k odvolaniu krajského prokurátora (č.l. 1316-1317 spisu), v ktorom uviedol, že prokurátor Krajskej prokuratúry Trnava v odôvodnení odvolania uvádza, že nesúhlasí s rozsudkom prvostupňového súdu v otázke posúdenia úmyslu obžalovaného a tvrdí, že v protiprávnom konaní obžalovaného možno jednoznačne ustáliť tzv. nepriamy úmysel, teda zavinené konanie (str. 2 posl. odsek). V predchádzajúcom odôvodnení odvolania prokurátora zo dňa 2.3.2023 proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 2Tk/1/2021 zo dňa 27.1.2023 ten istý prokurátor za rovnakej situácie naopak nesúhlasil s nepriamym úmyslom a tvrdí, že ide o priamy úmysel obžalovaného, v oboch prípadoch k trestnému činu vraždy podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. Už z tohto je zrejmé, že prokurátor vôbec nemá jednoznačný názor na skutok, ktorý je predmetom tohto trestného konania a jeho zavinenie. Priamy úmysel obžalovaného vyvodzoval v predchádzajúcom vyjadrení prokurátor z toho, že nedošlo k fyzickému útoku poškodeného na obžalovaného a z toho, že obžalovaný mal údajne bez akýchkoľvek pochybností za cieľ usmrtiť poškodeného, pretože viedol opakované bodné rany významnej intenzity na vitálnu zónu tela poškodeného. V terajšom vyjadrení odôvodňuje nepriamy úmysel k trestnému činu vraždy z toho, že obžalovaný bodal poškodeného až do času, kedy tento so smrteľnými zraneniami nepadol na zem a bodal ho do hrudníka v časti uloženia životne dôležitých orgánov. V zásade prokurátor odôvodňuje za rovnakej situácie úmysel obžalovaného inak, bez logického vysvetlenia. Prokurátor opäť nevyhodnocuje celkové okolnosti, za ktorých ku skutku došlo a neskúma ich z pohľadu, ako sa javili obžalovanému. Obžalovaný bol v mieste svojho bydliska, bol doma, v budove nachádzajúcej sa na oplotenom pozemku za uzamknutou vstupnou bránou a poškodený neočakával. Poškodený prekonal prekážku, ktorej účelom bolo zabrániť neoprávnenému vniknutiu a bez súhlasu sa aj so zbraňou pohyboval po obydlí obžalovaného, už v tomto okamihu sa dopúšťal trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Poškodený následne cielene vyhľadal práve obžalovaného v garáži, kde vstúpil s baseballovou palicou a kráčal smerom k obžalovanému. V tomto kontexte je potrebné vnímať aj opakované bodné rany zo strany obžalovaného na poškodeného, pričom je potrebné zohľadniť tiež oblečenie poškodeného. Zo žiadneho procesne vykonaného dôkazu nie je možné dospieť k záveru, že obžalovaný bodal poškodeného až do času, kým spadol na zem, toto je domnienka prokurátora. V priebehu dokazovania nebolo preukázané a prokurátor to ani neskúmal, že by obžalovaný cielene útočil na vitálnu zónu poškodeného (používajúc vyjadrenie prokurátora). Obžalovaný cielene na životne dôležité orgány poškodeného neútočil (obhajoba poukázala opäť na konanie Okresného súdu Trnava č.k. 5T/68/2010 a následne Krajského súdu v Trnave č.k. 5To/13/2012, Okresného súdu Trnava č.k. 30Tk/2/2015 a následne zodpovedajúce konanie Krajského súdu v Trnave). V ďalšom obžalovaný odkázal na svoje odvolanie a jeho odôvodnenie.

Konanie na odvolacom súde:

Odvolací súd vykonal verejné zasadnutie v prítomnosti obžalovaného, jeho obhajcu, a prokurátorky Krajskej prokuratúry Trnava.

Zástupkyňa krajskej prokuratúry sa na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu v konečnom návrhu pridriavala všetkým skutočnostiam, ktoré uviedol prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave v podanom odôvodnení odvolania. Rovnako zastávala názor, že OS Trnava nesprávne právne kvalifikoval konanie obžalovaného, nakoľko obžalovaný konal minimálne v nepriamom úmysle usmrtiť poškodeného. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhla odvolaniu prokurátora vyhovieť a teda zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu I. st., aby ju znova prejednal a rozhodol. Pokiaľ ide o odvolanie obžalovaného, toto navrhla zamietnuť podľa § 319 Trestného poriadku.

Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí v konečnom návrhu uviedol, že zotrváva na písomnom odôvodnení odvolania. Doplnil, že aj pri úvahách, ktorými sa spravoval okresný súd, sa domnieva, že mal uznať poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i) Trestného zákona a dokonca aj mohol mimoriadne znižovať trest, pretože poškodený vnikol do jeho obydlia prekonaním prekážky.

Obžalovaný na verejnom zasadnutí v konečnom návrhu uviedol, že súhlasí s návrhom svojho obhajcu, nechcel k veci viac nič dodať.

Krajský súd, ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania, podľa § 317 odsek I Trestného poriadku, preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým podali odvolatelia odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že

odvolanie krajského prokurátora nie je dôvodné a odvolanie obžalovaného je dôvodné, avšak len v rámci námietok obžalovaného uplatnených voči výroku o treste.

Celkom na úvod krajský súd považuje za potrebné uviesť, že v predmetnom konaní už Okresný súd Trnava rozhodoval, keď rozsudkom zo dňa 27.01.2023, č.k. 2Tk/1/2021-1182, obžalovaného A. B. uznal vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe tam uvedenom. Za túto trestnú činnosť okresný súd obžalovanému uložil podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 46 Trestného zákona nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov. Podľa § 48 ods. 3 Trestného zákona okresný súd zaradil obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému aj trest prepadnutia veci - poľovnícky nôž s dĺžkou čepele 16 cm, zaevidovaný ako stopa č. 8. Podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona rozhodol, že vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát - Slovenská republika. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému ochranný dohľad v trvaní 3 (tri roky). Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody dostaviť sa do dvoch pracovných dní po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody k probačnému a mediačnému úradníkovi okresného súdu, v ktorého obvode má bydlisko, a v rámci uloženého ochranného dohľadu a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, b) osobne sa hlásiť v určených lehotách a c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska; to neplatí, ak ide o pravidelne opakujúce sa vzdialenia, o ktorých bol probačný a mediačný úradník vopred informovaný. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona okresný súd uložil obžalovanému ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu poškodenému F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XXX, E. H. G. vo výške 585,20 eura. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie krajský prokurátor čo vo výroku o vine ako i treste ako i obžalovaný čo do výroku o vine, o treste ako aj proti konaniu, ktoré tomuto rozsudku predchádzalo.

Následne Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 22.06.2023, č. k. 3To/51/2023-1250, napadnutý rozsudok prvostupňového súdu podľa § 321 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku v celom rozsahu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Po zrušení a vrátení veci okresnému súdu bolo jeho úlohou opätovne sa zaoberať všetkými relevantnými skutočnosťami potrebnými na rozhodnutie v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku a následne rozhodnúť spôsobom zodpovedajúcim stavu veci a zákonu, pričom bolo potrebné sa dôsledne riadiť zásadou požiadavky náležitého zistenia skutkového stavu veci tak, aby bez dôvodných pochybností bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Zároveň bol okresný súd povinný rozsudok zákonu zodpovedajúcim spôsobom odôvodniť (§ 168 ods. 1 Trestného poriadku) tak, aby všetky skutkové i právne zistenia, závery a úvahy okresného súdu boli zrozumiteľné pre strany trestného konania a preskúmateľné v rámci prípadného odvolacieho konania.

Zo zápisnice z hlavného pojednávania zo dňa 23.08.2023 (č.l. 1268-271 spisu) vyplýva, že samosudca na tomto prečítal zápisnicu o výsluchu svedka L. E. z prípravného konania z 01.10.2022 (č.l.130 a 131), zápisnicu o výsluchu svedka K. M. z prípravného konania z 09.09.2021 (č.l. 149 a 150), zápisnicu o výsluchu svedkyne E. K. N. z prípravného konania z 14.10.2021 (č.l. 165 a 165), zápisnicu o výsluchu svedkyne E. I. G. z prípravného konania z 12.11.2021 (č.l. 171-173). ďalej čítal listinné dôkazy a to odpoveď na lustráciu v systéme Generálneho riaditeľstva ZVJS, odpoveď na lustráciu v rezorte GP SR, odpoveď na lustráciu v databáze súdov, odpoveď na lustráciu v Centrálnnej evidencii správnych deliktov a priestupkov, odpis registra trestov, rozsudok OS GA sp. zn. 3T/19/2014 z 18.06.2024, uznesenie KS TT sp. zn. 3Tos/100/2014 z 23.10.2014.

Po preskúmaní obsahu spisového materiálu krajský súd v prvom rade zistil, že okresný súd rešpektoval povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 327 ods. 1 Trestného poriadku, teda viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu, keď postupoval podľa pokynov vyjadrených v uznesení Krajského súdu v Trnave zo dňa 22.06.2023, č. k. 3To/51/2023-1250 (okresný súd odstránil nedostatky, najmä sa zaoberal všetkými relevantnými skutočnosťami potrebnými na rozhodnutie v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku), teda postupoval v súlade s Trestným poriadkom, na hlavnom pojednávaní vykonal všetky dostupné dôkazy v rozsahu potrebnom pre náležité zistenie skutkového stavu veci nevyhnutného pre zákonné a objektívne rozhodnutie. Okresný súd tiež dodržal všetky zákonné ustanovenia, zmyslom ktorých je zabezpečenie práva obžalovaného na obhajobu, následne v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku vykonané dôkazy vyhodnotil po uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne a dospel tak ku správnym skutkovým zisteniam, ktoré zodpovedajú vykonaným dôkazom. V odôvodnení napadnutého rozsudku potom okresný súd v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku jasne vyložil, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, existenciu ktorých

skutočností pokladal so zreteľom na výsledky dokazovania za vylúčenú alebo pochybnú, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ si vzájomne odporujú. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je tiež zrejmé, ako sa prvostupňový súd vyrovnal s obhajobou obžalovaného a akými právnymi úvahami sa riadil, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny.

K výroku o vine:

Krajský súd zistil, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu, po prekvalifikovaní tohto okresným súdom na zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci. Skutkové zistenia okresného súdu tak, ako sú vyjadrené v napadnutom rozsudku, sú správne a úplné, lebo zodpovedajú výsledkom dokazovania vykonávaného na hlavnom pojednávaní. Vzhľadom na to krajský súd v otázke skutkových zistení odkazuje na podrobne rozvedené dôvody rozsudku okresného súdu, s ktorými sa aj stotožnil. Okresný súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie a vyvodil z neho správne skutkové zistenia.

Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Obžalovaný A. B. svoje odvolanie v podstate založil na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby, použitej v konaní pred okresným súdom. S jeho námietkami, skutkovými a právnymi, sa ale okresný súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde. Vina obžalovanému musí byť dokázaná na základe dôkazov vykonaných v súlade s Trestným poriadkom. Podľa názoru krajského súdu odôvodnenie namietaného rozsudku vo vzťahu k žalovanému skutku predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo okresný súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol a jasne odôvodnil svoje skutkové zistenia a závery. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na nasledovnú časť odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu: „Pokiaľ ide o podstatné skutočnosti, na základe ktorých súd po zvážení všetkých okolností a v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku rozhodol, sú to tieto. V porovnaní s prvotným rozsudkom tunajšieho súdu sa súd nezaoberal dôvodom, pre ktorý poškodený prišiel za obžalovaným, keďže toto je pre rozhodnutie vo veci nepodstatné. Preukázané však bolo, že vzťah medzi obžalovaným a poškodeným nemožno nazvať ako priateľským ani dobrým, pretože poškodený podozrieval obžalovaného zo smrti A. C.. V predmetný večer 12. septembra 2020 bol poškodený informovaný o tom, že obžalovaný s J. A. čakali na H. I. a ich spoločnú dcéru pred vchodom do bytového domu, v ktorom býva D. N. (od tejto obžalovaný vedel o tom, že H. I. k nej prišla po dcéru), pričom H. I. viezol K. M., ktorému sa relatívne nebezpečným manévrom (jazda priamo cez obrubník) podarilo s H. I. a jej dcérou z miesta neplánovaného stretnutia s obžalovaným odísť. Žiadny zo svedkov prítomných na meninovej oslave E. A. na hlavnom pojednávaní, resp. v prípravnom konaní nevypovedal, že by poškodený pred nimi uviedol, že ide za obžalovaným. Poškodený o návšteve obžalovaného povedal E. J. až počas spoločnej jazdy v dodávke. E. J. si vzhľadom na odstup času nedokázal spomenúť na obsahu rozhovoru s poškodeným. Pre rozhodnutie v prejednávanej veci nie je podstatné ani to, či obžalovaný bol v kontakte s poškodeným predtým, či ho volal alebo nevolal, podstatné a aj preukázané je to, že poškodený prišiel a to bez toho, aby zazvonil pri bráne, preskočil plot a prišiel aj vyzbrojený baseballovou palicou. Pokiaľ ide o otázku, či poškodený zahájil útok s baseballovou palicou na obžalovaného alebo nezahájil, ani toto nie je podstatné pre rozhodnutie v predmetnej veci. Na jednej strane sa na baseballovej palici nenašli žiadne stopy DNA obžalovaného, v objektívnom náleze lekára vyšetrojúceho obžalovaného na urgentnom príjme údaj o žiadnych známkach vonkajšieho poranenia, ktoré by indikovali úder baseballovou palicou do hlavy, výsledok röntgenu lebky, ktorý nezaznamenal žiadne zranenie. Na druhej strane je tu tvrdenie obžalovaného o pretrvávajúcej bolesti hlavy i počas vyšetrenia a ceruzkou dopísaný text o poranení mäkkých časti na čelovej a temennej kosti. Nie je možné zistiť kto je autorom dopísaného textu ani kedy k jeho dopísaniu došlo. Podľa výpovede poškodeného F. B., ktorý sa aktívne venuje bojovým športom, by už len zastavenie baseballovej palice otvorenou

dlaňou zanechalo viditeľné poranenie. Uvedené skutočnosti skôr nasvedčujú tomu, že poškodený neudrel obžalovaného baseballovou palicou do hlavy. Podstatnou je tá okolnosť, že poškodený prišiel vyzbrojený s baseballovou palicou a vzhľadom na to ako sa správal a vystupoval, obžalovaný naozaj mohol nadobudnúť dojem, že jeho život je v danej chvíli v ohrození. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe, na ktorú poukazovala aj obhajoba, hrozba útoku nemusí trvať po celú dobu, postačí, ak k hrozbe útoku došlo v určitom momente. V danom prípade poškodený preskočil bránu a neskôr vstúpil do garáže s baseballovou palicou v ruke a F. I. poslal preč. Hrozba útoku baseballovou palicou na obžalovaného bola reálna, vzhľadom na výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní nemožno v tejto súvislosti dospieť k inému záveru. Súd sa zaoberal otázkou, či obrana, resp. útok obžalovaného nožom na poškodeného vyzbrojeného baseballovou palicou spĺňa zákonné znaky nutnej obrany alebo nie. I táto okolnosť bola odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení zmienená v tom zmysle, že okresný súd jej v prvotnom rozsudku nevenoval náležitú pozornosť, pretože sa jedná o relevantnú skutočnosť potrebnú na rozhodnutie v prejednávanej veci. K tomu súd uvádza, že dospel k záveru, že obrana obžalovaného nespĺňa zákonné znaky nutnej obrany podľa § 25 ods. 1 Trestného zákona. Rozhodujúcim pre tento záver nie je ani tak počet bodnutí, tak ako na to poukazovala obhajoba, aj keď je potrebné konštatovať, že sedem bodnutí je relatívne dosť, podstatným je to, že tento útok zo strany obžalovaného bol vedený súvisle, čo preukázalo veľmi podrobné znalecké dokazovanie a potvrdil to aj samotný znalec vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní. Pre tento záver nie je podstatné aké bolo poradie rán, či tie tri smrteľné boli prvými tromi, poslednými tromi alebo boli v poradí pod číslami dva-štyri-šesť alebo pod číslami tri-päť-sedem, podstatné je to, že intenzita útoku bola relatívne vysoká, keďže tri z týchto rán (práve tri smrteľné) vytvorili bodný kanál v dĺžke osem centimetrov, desať centimetrov a dvanásť centimetrov, čo znamená, že viac ako polovica čepele zaisteného poľovníckeho noža, ktorý mal v ruke obžalovaný, sa dostala do tela poškodeného. Práve vzhľadom na intenzitu a hĺbku bodných kanálov i skutočnosť, že útok bol obžalovaným vedený bez prestávky, súd nemohol dospieť k inému záveru než k tomu, že v danom prípade došlo k prekročeniu rámca nutnej obrany. Obranu obžalovaného súd vyhodnotil ako celkom zjavne neprimeranú útok hroziacemu zo strany poškodeného. Zároveň nezistil, že by obžalovaný pri odvracaní hroziaceho útoku poškodeného konal v silnom rozrušení. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že najhoršie celú vzniknutú situáciu znášal F. I., ktorý behal po dvore ako zmyslov zbavený, vykrikoval, že s tým nechce mať nič spoločné a robil všetko pre to, aby z miesta ušiel, čo sa mu aj podarilo preskocením plotu s ostatným drôtom v zadnej časti. J. A. nevedel, čo si má myslieť o obžalovanom. Obžalovaný privolať záchranné zložky a v spolupráci s J. A. poskytoval poškodenému prvú pomoc, ktorá však vzhľadom na rozsah zranení nemohla zvrátiť smrť poškodeného.“

Argumentácia okresného súdu je presvedčivá a dostatočne odôvodňuje spáchanie žalovaného skutku obžalovaným. V tejto súvislosti je potom potrebné zdôrazniť, že podstatný obsah odvolacích námietok obžalovaného, ktorými argumentoval, už boli prednesené v priebehu dokazovania v konaní pred okresným súdom, s ktorými sa v odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd vysporiadal a ktoré si aj odvolací súd osvojil.

Krajský súd preto v ďalšom postupe túto argumentáciu len dopĺňa o fakty plynúce z vykonaného dokazovania, ktoré v súhrne s dôvodmi už uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku okresného súdu vedú k záveru o náležitom zistení skutkového stavu veci pre meritórne (konečné) rozhodnutie v posudzovanej veci obžalovaného.

Z analýzy odôvodnenia odvolania obžalovaného a jeho obhajcu vyplýva, že v podstate obžalovaný len opakuje, prípadne čiastočne modifikuje svoju obhajobu použitú v trestnom konaní. Odvolací súd však rovnako ako okresný súd po dôkladnom preštudovaní predloženého spisového materiálu dospel k právnomu záveru, že skutok tak, ako je uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku, sa stal, napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona a dopustil sa ho obžalovaný A. B.. Svoje úvahy okresný súd teda správne založil predovšetkým na vyššie uvedené usvedčujúcich dôkazoch, ktoré boli potvrdené a podporené ďalšími vykonanými dôkazmi. Všetky vykonané dôkazy a okolnosti z nich vyplývajúce vo svojom súhrne (na ktoré poukázal okresný súd v napadnutom rozsudku) odôvodňujú záver, že zavinenie obžalovaného na spáchaní skutku je bez akýchkoľvek dôvodných pochybností preukázané a vyvracajú obranu obžalovaného produkovanú v priebehu celého trestného konania.

V posudzovanej veci uplatnené odvolacie námietky obžalovaného smerujú primárne do oblasti skutkových zistení. Z jeho strany ide o výhrady voči skutkovým zisteniam, spôsobu hodnotenia dôkazov vykonaných okresným súdom a zároveň polemizuje s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu. V podstate sa obžalovaný takýmto spôsobom snaží presadiť vlastnú (pre neho priaznivejšiu a od skutkových zistení okresného súdu inú) verziu skutkového stavu veci. Až následne z uvedených

skutkových (procesných) výhrad vyvodzuje záver o nesprávnom právnom posúdení skutku, resp. o inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení.

V tejto súvislosti krajský súd považuje za potrebné zvýrazniť, že každý obžalovaný v rámci práva na obhajobu má právo brániť sa, ako uzná za vhodné, uvádzať všetky skutočnosti, argumenty na svoju obranu, oproti skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a dôkazom o nich.

No súčasne platí, že súd pri hodnotení vykonaných dôkazov (vo vzájomných súvislostiach) jednotlivo ako aj v celom ich súhrne v súlade s pravidlami stanovenými pre hodnotenie dôkazov, bez toho, aby narušil rovnováhu hodnotenia dôkazov produkovaných ako v prospech, tak aj v neprospech obžalovaného, musí prihliadať na obranu obžalovaného v kontexte všetkých dôkazov a teda, či argumentácia obžalovaného v rámci obhajoby sa nevymyká pravidlám logiky, inak povedané, či skutočnosti, ktoré obžalovaný v rámci obhajoby tvrdí, sú nimi predkladanými dôkazmi, resp. argumentmi nielen overiteľné, ale či sú súčasne aj spôsobilé dôkazy predložené spolu s obžalobou spochybniť, či dokonca vyvrátiť a teda do takej miery, že prokurátor nie je schopný uniesť dôkazné bremeno a bez rozumných pochybností nie je možné potom na ich podklade obžalovaného uznať vinným zo žalovanej trestnej činnosti.

Pokiaľ obžalovaný vo svojom odvolaní namietal naplnenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona, a teda že cieľom obžalovaného nebolo poškodenému spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví resp. smrť, ale odvrátiť priamo hroziaci útok poškodeného smerujúci na obžalovaného, na tomto mieste je najskôr potrebné pripomenúť, že zo záverov znaleckého posudku znalca prof. PhDr. Antona Heretika, CSc. ako i jeho vyjadrení na hlavnom pojednávaní rezultuje, že obžalovaný o samotnom čine vypovedal bez väčšej emočnej zaangažovanosti, čo zodpovedá jeho osobnosti. Zvýšené napätie videli len pri hodnotení právneho aspektu ako bol jeho čin posúdený a vyslovene sa vyjadril, že sa cíti byť týmto ukrivdený. V jeho osobnosti je istá dispozícia ku afektívnej labilita a následne aj k impulzivite v konaní, čiže je predpoklad, že v čase trestného činu, situácii, konflikte a bezprostredného ohrozenia mohol byť v afekte, rozhodne však nešlo o afekt vystupňovaný alebo patický. Odpoveď na otázku, či mala táto skutočnosť vplyv na vymiznutie ovládacích alebo rozpoznávacích schopností, je v užšej kompetencii znalca psychiatra. Každopádne psychologickým vyšetrovaním nezistili žiadnu poruchu trvalého charakteru alebo krátkodobú poruchu v čase trestného činu, ktorá by mohla mať vplyv na rozpoznávacie a ovládacie schopnosti. Tento čin neopisuje ako psychotrauma, jeho emočné reakcie sa skôr týkajú právnych dôsledkov jeho konania a právneho hodnotenia celého skutku. U obžalovaného konštatovali abnormnú štruktúru osobnosti. Túto tvoria práve črty zvýšenej agresivity, impulzivity, nedostatku empatie, egocentricosti ako aj znížené schopnosti prežívať vinu a ľútosť. Jeho intelekt je vzhľadom na úroveň a štruktúru plne dostačujúci k tomu, aby vedel rozpoznať nebezpečnosť svojho konania. Rovnako jeho pamäťové schopnosti sú na úrovni, ktorá mu umožňuje vyjadrovať sa k priebehu skutku. Jeho osobnosť popísali ako abnormnú štruktúrovanú s disocálnymi rysmi, tzn. že je u neho pohotovosť reagovať v kritických situáciách impulzívne a agresívne. Ďalej zo záverov znaleckého posudku znalca MUDr. Richarda Kóšu okrem iného plyní, že „z početnosti rán nemožno jednoznačne opísať ich chronologickú následnosť počas útoku na poškodeného, no vzhľadom k tomu, že bodné, resp. bodnorené poranenia na tele poškodeného boli lokalizované prevažne na malej ploche, teda na prednej ploche trupu vľavo a mali približne rovnaký tvar, možno konštatovať, že útok na poškodeného prebiehal najpravdepodobnejšie v jednej fáze v rýchlom slede za sebou bez toho, aby bol prerušovaný. Prihliadnuc na tieto okolnosti sú znalci toho názoru, že útok bol vedený jedným bodnoreným nástrojom podlhovastého tvaru (napr. nožom, dýkou) s jedným ostrím, šírky minimálne 1,5 cm a dĺžky minimálne 12 cm, čím páchatel poškodenému spôsobil sedem bodných rán, podrobne opísaných v posudkovej časti v bode IV. Z vyššie uvedeného vyplýva, že útok na telo poškodeného bol vedený opakovane, rôznou intenzitou, pričom všetky boli namierené na oblasti tela, kde sa nachádzajú životne dôležité orgány, ako sú pľúca, srdce a veľké cievy. Pri vonkajšej obhliadke a pitve poškodeného sme nezistili žiadne také poranenia v zmysle rezných, bodných a iných rán na predilekčných miestach ako sú horné končatiny, ktoré by jednoznačne poukazovali alebo nasvedčovali tomu, že poškodený sa aktívne alebo pasívne bránil voči útoku bodnoreným nástrojom.“

Pokiaľ ide o opis priebehu vzájomného sa napádania obžalovaným A. B. medzi ním a poškodeným E. B., najmä spôsobu, ako sa podľa výpovede obžalovaného mal tento brániť voči útoku poškodeného baseballovou palicou a len v rámci vlastnej obrany, formy a spôsobu obranných útokov použitých voči poškodenému (preto aj trvá na svojej verzii prvotného napadnutia poškodeného, kedy po agresívnom a nekontrolovateľnom útoku poškodeného baseballovou palicou použil nástroj (poľovnícky nôž) v záujme svojej vlastnej obrany), preto naďalej aj v odvolacom konaní obžalovaný trval na tom, že konal v nutnej obrane. K tomu je treba v prvom rade uviesť, že je pravdou, že na vzniku konfliktu sa podieľal už samotný poškodený, ktorý bez toho, aby zazvonil pri bráne, preskočil plot a prišiel vyzbrojený baseballovou palicou k obžalovanému, čím sám poškodený konal protizákonne (konanie poškodeného

by bolo možné klasifikovať ako trestný čin porušovania domovej slobody). Keďže obrana, aby bola úspešná, musí byť intenzívnejšia než útok, nebolo v danej situácii neprimerané, že napadnutý použil nôž, ktorý bol voľne položený na stole, proti poškodenému. Avšak následné konanie obžalovaného smerujúce na poškodeného, ktoré spočívalo v neprerušovanom útoku obžalovaného vedeného nožom, čím obžalovaný poškodenému spôsobil sedem bodných rán, rôznou intenzitou, pričom všetky boli namierené do oblasti tela, kde sa nachádzajú životne dôležité orgány, ako sú pľúca, srdce a veľké cievy, tento útok možno považovať okrem toho za náhlu obrannú reakciu na vzniknutú situáciu, avšak nemožno ju považovať za obranu primeranú, než akú obžalovaný potreboval na odvrátenie útoku. Obžalovaný bol síce ohrozovaný tam, kde sa človek má cítiť najbezpečnejšie-vo vlastnom obydľí, avšak následný priamy fyzický útok baseballovou palicou zo strany poškodeného na obžalovaného, tak ako tvrdí obžalovaný, nebol žiadnym priamym dôkazom jednoznačne preukázaný a ak by aj došlo k určitému fyzickému kontaktu zo strany poškodeného, išlo by len o atak veľmi nízkej intenzity.

Naopak, z vykonaného dokazovania v predmetnej trestnej veci ale vyplynulo, že aj keď konaniu obžalovaného predchádzalo vyššie uvedené protiprávne konanie poškodeného, ktorý sám prišiel za obžalovaným s baseballovou palicou do jeho obydľia, obžalovaný následne zaútočil intenzívnym napádaním (poľovníckym nožom) na poškodeného a objektívnym znaleckým dokazovaním bolo zistené, že ani utrpené poranenia poškodeného nenasvedčovali tomu, že by obžalovaný konal obranným spôsobom, naopak bolo potvrdené, že útok na poškodeného prebiehal najpravdepodobnejšie v jednej fáze v rýchlom slede za sebou bez toho, aby bol prerušovaný a tiež útok zo strany obžalovaného na telo poškodeného bol vedený opakovane, rôznou intenzitou, pričom všetky údery boli namierené do oblasti tela, kde sa nachádzajú životne dôležité orgány. V prejednávanej príhode preto dospel aj odvolací súd k záveru, že v nadväznosti na všetky udalosti predchádzajúce napadnutiu poškodeného možno teda považovať dôrazný spôsob obrany zo strany obžalovaného za zrejme neprimeraný útoku. Obžalovaný tak konal mimo medzí nutnej obrany. Konanie obžalovaného A. B. voči útoku poškodeného E. B. sa zjavne vymyká ustáleným zásadám ovládajúcich súdnu prax tak, aby bolo možné považovať ustálené konanie obžalovaného A. B. v posudzovanom prípade za konanie nutnej obrany podľa § 25 Trestného zákona.

Podľa § 25 ods. 1 Trestného zákona, čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom (nutná obrana).

Podľa § 25 ods. 2 Trestného zákona, nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Podľa § 25 ods. 3 Trestného zákona, ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Základnou podmienkou nutnej obrany je, aby sa odvracal útok, ktorým je úmyselné alebo nedbanlivostné ľudské konanie. Útok musí priamo, teda bezprostredne hroziť alebo trvať. Preto nejde o nutnú obranu vtedy, keď útok už fakticky skončil alebo kde napadnutý reaguje na útok takým spôsobom, že útok v skutočnosti odpláca a nie odvracia. Teda v tých prípadoch, kedy po skončení útoku sám napadnutý prejde do útoku s úmyslom vysporiadať sa s útočníkom, od ktorého už nebezpečenstvo nehrozí. V takom prípade je občan trestne zodpovedný, ale len za následok, ktorý zavinené spôsobil touto časťou svojho konania - teda pri odplácaní útoku. U nutnej obrany, pri splnení vyššie citovaných zákonných podmienok, sa nevyžaduje primeranosť obrany v zmysle úplnej úmernosti (proporcionality) medzi významom ohrozeného spoločenského vzťahu a vzťahu dotknutého obranou. Ak má byť nutná obrana úspešná, môže a niekedy aj musí napadnutý použiť intenzívnejšie konanie alebo účinnejšie prostriedky než použil útočník. Nesmie ale ísť o konanie alebo prostriedky celkom zjavne neprimerané povahe a nebezpečnosti útoku.

Inak povedané, nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu a ten, kto odvracia útok takým spôsobom, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia. Ak sa niekto vzhľadom na okolnosti prípadu mylne domnieva, že útok hrozí, nevylučuje to trestnú zodpovednosť za čin spáchaný z nedbanlivosti, ak omyl spočíva v nedbanlivosti. Pri nutnej obrane ide o odvrátenie nebezpečenstva, ktoré vzniká útokom človeka, pričom obrana je namierená proti útočníkovi.

I keď je zrejmé, že napadnutá osoba sa musí brániť voči útoku intenzívnejšie, aby ho odvrátila, dokonca sa môže brániť až neprimerane, avšak konanie obžalovaného možno v danom prípade hodnotiť ako obranu zjavne neprimeranú, prihliadajúc najmä na spôsob jeho útoku, vrátane početnosti a intenzity. Nemožno totiž opomenúť, že na rozdiel od obžalovaného, okrem predchádzajúceho útoku

poškodeného, ktorý bez toho, aby zazvonil pri bráne, preskočil plot a prišiel vyzbrojený baseballovou palicou k obžalovanému, ho poškodený mal napádať (podľa vyjadrení svedkov J. A. a F. I. na hlavnom pojednávaní) len v slovnej rovine. Takémuto záveru jednoznačne napovedá aj tzv. sekundárne kritérium, keď obžalovaný v dôsledku konania poškodeného neutrpel ani len drobné zranenie (úder baseballovou palicou zo strany poškodeného na hlavu obžalovaného nebol dokazovaním preukázaný), naproti tomu spôsobil zranenia poškodenému tak závažné, následkom ktorých poškodený na mieste zomrel. Za takéhoto stavu nemožno kvalifikovať konanie obžalovaného, ako konanie v nutnej obrane, ktorá by vylučovala jeho protiprávnosť. Došlo totiž výrazne k porušeniu tzv. zásady proporcionality, ktorej splnenie je jednou zo zákonných podmienok pre posúdenie konania, ako konania v nutnej obrane, teda jednej z okolností vylučujúcich protiprávnosť činu.

Totíž primeranosť, resp. celkom zjavná neprimeranosť obrany k spôsobu útoku nie je závislá od prostriedku použitého na obranu (napr. či použije strelnú zbraň alebo nôž), ale od spôsobu, ktorým ho brániaci použije (R 41/1980). Totíž aj samy osebe menej účinné a nebezpečné obranné prostriedky možno použiť likvidačným spôsobom (napr. zapichnutie ostrej palice do srdca) a nebezpečnejšie prostriedky možno použiť relatívne neškodným spôsobom (napr. čistý priestrel lýtka). Intenzita spôsobu použitia prostriedkov v nutnej obrane môže byť taká veľká, aby bola hypoteticky bezo sporu schopná odvrátiť útok (pretože obranca len odhaduje, aký intenzívny bude útok a ako intenzívne bude nutné proti nemu zasiahnuť), ale zároveň túto intenzitu (hypoteticky bezo sporu schopnú odvrátiť útok) nesmie výrazne presiahnuť. Obranca používa tieto obranné prostriedky spôsobom úmerným aj spôsobu použitia útočných prostriedkov útočníkom alebo niekedy aj len vzhľadom na samotné útočné prostriedky, pokiaľ sú samé osebe značne nebezpečné.

Vyššie uvedené skutočnosti svedčia o tom, že obžalovaný nemal za danej situácie také intenzívne dôvody, ktoré by ho oprávňovali v obave o svoje zdravie alebo život brániť sa proti útoku poškodeného nožom, tým spôsobom ako o vyplýva z vykonaného dokazovania. Záver okresného súdu o excese obžalovaného z medzí nutnej obrany je preto správny a zodpovedá zistenému skutkovému stavu.

Ak aj obžalovaný poukázal na to, že pri nutnej obrane postačuje iba hrozba útoku, nie útok samotný, s týmto tvrdením sa krajský súd stotožňuje. Avšak na druhej strane je potrebné dodať, pri posudzovaní primeranosti obrany a útoku treba v zmysle vyššie citovaného ustanovenia o nutnej obrane brať do úvahy intenzitu oboch akcií, ako aj škodu, ktorá hrozila z útoku a škodu spôsobenú v obrane. Škoda spôsobená v obrane môže byť väčšia ako škoda, ktorú útočník spôsobil napadnutému alebo ktorá hrozila z jeho útoku. Nesmie však byť medzi nimi celkom zjavný nepomer. Skutočnosť, že si niekto pripraví na obranu proti hroziacemu a očakávanému útoku zbraň, nevylučuje záver, že ide o nutnú obranu. Pritom občan má právo výberu, či sa útoku vyhne inak než použitím obrany (napr. útek) alebo sa rozhodne brániť, lebo nikto nie je povinný ustupovať pred neoprávneným útokom na záujmy chránené Trestným zákonom, ale má naopak právo použiť proti takému útoku obranu, ktorá nie je celkom zjavne neprimeraná povahe a nebezpečnosti útoku. Vzhľadom na uvedené okolnosti, viacnásobné bodanie poškodeného nožom rôznou intenzitou do oblasti ľavej časti trupu bolo zo strany obžalovaného však celkom zjavne neprimerané a v rozpore s konaním poškodeného, ktorý mal na poškodeného zaútočiť baseballovou palicou.

Z uvedených dôvodov odvolací súd v zhode s názorom okresného súdu uzatvára, že v posudzovanom prípade nemožno konanie obžalovaného A. B. subsumovať pod podmienky nutnej obrany a súčasne dopĺňa, že je tomu tak pre vybočenie z jej medzí v podobe excesu intenzívneho znamenajúceho v podstate to, že miera zákroku obžalovaného nebola celkom zjavne primeraná spôsobu útoku, pričom ide o nepomer v intenzite a tiež v spôsobenej škode.

Nemožno tiež prisvedčiť ani odvolacím námietkam krajského prokurátora v tom zmysle, že z okolností, ktoré vystali v protiprávnom konaní obž. A. B. možno jednoznačne ustáliť tzv. "nepriamy úmysel", teda zavinené konanie k skutkovej podstate obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona. Naopak krajský súd si v tejto súvislosti dovoľuje poukázať na nasledovné.

V zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Trestného zákona, sa vraždy dopustí ten, kto iného úmyselne usmrť. Objektom trestného činu je ľudský život. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v usmrtení človeka, t. j. zbavenia života živého človeka bez ohľadu na použité prostriedky. Usmrť možno konaním, ako aj opomenutím konania, na ktoré bol páchatel podľa okolností a pomerov povinný. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné konanie, ktoré musí smerovať k usmrteniu človeka. Podľa § 15 Trestného zákona trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel a/ chcel spôsobom uvedeným v zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo b/ vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený.

V zmysle ustanovenia § 147 ods. 1 Trestného zákona sa zabitia dopustí ten, kto v úmysle ublížiť na zdraví inému z nedbanlivosti spôsobí smrť. Objektom trestného činu je ľudský život. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v úmyselnom ublížení na zdraví, v dôsledku ktorého bol poškodenému z nedbanlivosti spôsobený ťažší následok vo forme smrti. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmysel smerujúci k spôsobeniu ublíženia na zdraví a vo vzťahu k smrteľnému následku zavinenie z nedbanlivosti. Podľa § 16 Trestného zákona trestný čin je spáchaný z nedbanlivosti, ak páchatel a/ vedel, že môže spôsobom uvedeným zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí, alebo b/ nevedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

V zmysle ustanovenia § 149 ods. 1 Trestného zákona sa usmrtenia dopustí ten, kto inému z nedbanlivosti spôsobí smrť. Objektom trestného činu je ľudský život. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v spôsobení smrti z nedbanlivosti. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje nedbanlivosť.

Všetky tri trestné činy chránia ľudský život a môže ich spáchať všeobecný subjekt. Rozdiel medzi nimi spočíva len vo forme zavinenia vzťahujúcej sa na konanie a následok. Trestný čin vraždy podľa § 145 Trestného zákona a trestný čin zabitia podľa § 147 Trestného zákona sú úmyselné trestné činy, ktoré sa odlišujú formou zavinenia vo vzťahu k smrteľnému následku. Pri trestnom čine vraždy sa vyžaduje úmyselné zavinenie (úmysel smeroval k spôsobeniu smrti inému) a pri trestnom čine zabitia nedbanlivostné zavinenie (úmyslom páchatela bolo ublížiť inému na zdraví, ale z nedbanlivosti bola spôsobená smrť) (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. júla 2017, sp. zn. 5 Tdo 34/2017).

V súvislosti s odlišnosťou subjektívnej stránky trestného činu vraždy od trestného činu zabitia je potrebné zdôrazniť, že pri druhom trestnom čine je síce konanie zavinené úmyselne, ale následok spôsobný nedbanlivostne. Úmyselné zavinenie sa musí pri vražde vzťahovať aj na účinok na hmotnom predmete útoku, aj keď páchatel si samozrejme nemusí byť úplne presne vedomý detailov, ktoré spôsobí na hmotnom predmete útoku, pretože skutočnosť, že následok, ktorý vyplynul z konania páchatela, bol iný, než si páchatel predstavoval (tzv. omyl v kauzálnom priebehu), páchatelovi neprospieva a nevylučuje jeho zavinenie (R 17/2003), môže však vylúčiť úmyselné zavinenie (napr. páchatel si predstavoval iba účinok na tele poškodeného, ktorý bude sprevádzaný následkom ťažkej ujmy na zdraví, nie smrti), v takom prípade môže ísť o trestný čin zabitia. Pri dokazovaní úmyslu v konaní páchatela, pokiaľ ide o okolnosti subjektívneho charakteru, tieto je spravidla možné dokazovať iba nepriamo, z okolností objektívnej povahy, z ktorých sa dá podľa zásad správneho myslenia usudzovať na vnútorný vzťah páchatela k porušeniu alebo ohrozeniu záujmov chránených Trestným zákonom.

Krajský súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu zabitia podľa § 147 Trestného zákona, zo spáchania ktorého bol obžalovaný napadnutým rozsudkom uznaný za vinného, vychádzal zo skutkových okolností ustálených okresným súdom. Obžalovaný po tom, ako mal na neho zaútočiť poškodený, zobral do pravej ruky poľovnícky nôž, ktorý mal voľne položený na stole a v úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví ho následne sedemkrát týmto nožom bodol do ľavej časti trupu. Teda zo samotného spôsobu konania obžalovaného (ktorého útok bol mierený prostredníctvom poľovníckeho noža s dĺžkou čepele 16 cm do oblasti životne dôležitých orgánov poškodeného) a ďalších okolností prípadu (stav poškodeného, ktorý bol pod vplyvom alkoholu) je zrejmé, že obžalovaný si musel byť pri určitej dávke predvídateľnosti (aj napriek požitiu drog) vedomý toho, že pri náhlom útoku mierenom s preukázateľnou silou a prudkosťou môže zraniť poškodeného. Konanie obžalovaného možno preto hodnotiť ako úmyselné, a to v podobe nepriameho úmyslu, keď obžalovaný úmyselne konal tak, aby poškodenému spôsobil ťažkú ujmu na zdraví. Spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví je následok zamýšľaný páchatelom, no skutočný následok spočíval v spôsobení smrti. Táto smrť nastala z nedbanlivosti, t.j. obžalovaný ani nechcel smrť spôsobiť a ani s takým následkom nebol uzročený. Minimálne však vedel, že smrť následkom jeho konania nastať môže, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že nenastane, alebo ani nevedel, že smrť nastať môže, no to vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery vedieť mal a mohol. Teda na základe týchto a ostatných skutočností detailne popísaných v napadnutom rozsudku, na ktoré odvolací súd v podrobnostiach poukazuje, niet dôvodu spochybňovať úmysel obžalovaného dopustiť sa predmetného zločinu v jeho nepriamej forme.

V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, z ktorej plynie, že zistené konflikty, osobnostné rysy obžalovaného a vplyv návykových látok môžu byť činiteľmi, ktoré spôsobujú útok na poškodeného aj v rámci konania „bez motívu. Ak sa totiž zväžia skutočnosti a spolu s ním i spôsob útoku, jeho silu a miesto na tele poškodeného, nemožno ani podľa názoru krajského súdu dospieť k záveru, že by obžalovaný nebol uzročený s tým, že prípadne poškodeného usmrtil. Inak povedané, ak obžalovaný vzniknutý konflikt riešil protiútokom na poškodeného s určitou intenzitou

a prudkosťou, dal tým celkom zreteľne najavo, že je mu ľahostajné, aký následok bude jeho konanie mať, a že môže dôjsť k smrti poškodeného, ktorému svojim útokom mieril na životne dôležité orgány. Obžalovaný tak nepochybne konal v nepriamom úmysle spôsobiť poškodenému ťažkú ujmu na zdraví, avšak ako neobanlivostný následok nastala smrť poškodeného.

Záverom však nejde opomenúť i fakt ostatných okolností prípadu, že obžalovaný bezprostredne po útoku volal záchranné zložky a pokúsil sa prostredníctvom pokynov o oživenie poškodeného, čo len prisvedčuje právnym záverom súdu o neúmyselných následkoch spojených s excesom z obranných reakcií obžalovaného na prípadný útok zo strany poškodeného.

Záverom krajský súd po komplexnom zhodnotení dôkaznej situácie uzatvára, že súhrn vykonaných dôkazov, ktoré na seba nadväzujú a dopĺňajú sa, vzhľadom na ich dôkaznú silu a hodnotu, vyvracajú jednak produkovanú obhajobu obžalovaného a tiež odvolacie námietky prokurátora, a dostatočne preukazujú to, že skutok kladený obžalovanému za vinu sa stal takým spôsobom, ako ho správne ustálil (na rozdiel od podanej obžaloby) okresný súd, pričom tento naplnil všetky zákonné znaky zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona s tým, že obžalovaný je zaň aj trestne zodpovedný, keďže nebolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok na aplikáciu ust. § 25 ods. 1 Trestného zákona, ako sa toho domáhal obžalovaný.

K výroku o treste:

Úvodom, pokiaľ ide o primeranosť a zákonnosť výroku o treste, je treba uviesť, že pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne

tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Trestného zákona prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

Okresný súd správne u obžalovaného vzhliadol poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, teda že obžalovaný viedol pred spáchaním stíhaného trestného činu riadny život.

Na rozdiel od okresného súdu má však krajský súd za to, že pokiaľ ide o povahu spáchaného zločinu, správne obhajoba v záverečnom návrhu na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu navrhovala uznať obžalovanému aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i) Trestného zákona, teda že spáchal trestný čin, odvracajúc útok alebo iné nebezpečenstvo alebo konajúc za okolností, ktoré by za splnenia ďalších predpokladov inak vylučovali trestnosť činu, ale konal bez toho, že by boli celkom splnené podmienky nutnej obrany, krajnej núdze, výkonu práva a povinnosti alebo súhlasu poškodeného, oprávneného použitia zbrane, dovoleného rizika alebo plnenia úloh agenta.

V prípade poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. i) Trestného zákona, ide o prípad tzv. excesu z okolností vylučujúcich protiprávnosť. Exces rozlišujeme intenzívny (konanie je neprimerané odvracanámu nebezpečenstvu, celkom zjavne neprimerané útoku, resp. možný prínos je v hrubom nepomere k riziku spojenému s konaním) a extenzívny (konanie trvá aj keď už hrozba pominula, resp. ešte vôbec nehrozí). Oba tieto druhy prekročenia medzi okolností vylučujúcich protiprávnosť sú spojené so vznikom trestnoprávnej zodpovednosti, no páchatel'ovi bude možné priznať poľahčujúcu okolnosť. Inak povedané, odklonenie sa od hraníc nutnej obrany je protiprávne, a preto trestné podľa skutkovej podstaty, ktorá bola konaním „obrancu" naplnená. Ak páchatel' spáchal trestný čin odvracajúc útok, ale konal bez toho, aby boli celkom splnené podmienky nutnej obrany, môže ísť o poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i) Trestného zákona.

„Ak na druhej strane nutná obrana prekročí medze, ktoré stanovuje zákon, ide o vybočenie z medzí nutnej obrany (exces). Takéto konanie sa právne posúdi podľa skutkovej podstaty, ktorej znaky boli naplnené. Prirodzene, súd na vybočenie z medzí nutnej obrany prihliada pri výmere trestu ako na poľahčujúcu okolnosť.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 17. októbra 1995, sp. zn. 8 Tz 169.

V tomto prípade z ustálených skutkových zistení síce vyplýva, že ani krajský súd nemohol dať obžalovanému za pravdu, pretože je zrejme, že tá hrozba, ktorá evidentne zo strany poškodeného mohla u obžalovaného byť vyvolaná, nebola takého stavu, aby mohlo byť jeho konanie voči poškodenému kvalifikované ako konanie v stave nutnej obrany. Na druhej strane je však nutné konštatovať, že obžalovaný spáchal trestný čin odvracajúc útok, ale konal bez toho, aby boli celkom splnené podmienky nutnej obrany, preto v danom prípade išlo o poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i) Trestného zákona. Túto skutočnosť a poľahčujúcu okolnosť krajský súd obžalovanému priznal a nakoľko u obžalovaného nebola daná žiadna priťažujúca okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, prevažoval počet poľahčujúcich okolností nad priťažujúcimi v pomere 2:0. Z tohto dôvodu bolo potrebné podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona znížiť hornú hranicu trestnej sadzby uvedenej v § 147 ods. 1 Trestného zákona (7 až 10 rokov) o jednu tretinu, a trest ukladať v trestnej sadzbe 7 rokov až 9 rokov.

Pri úvahách o druhu trestu sa krajský súd stotožnil aj s návrhom obhajoby v konečnom návrhu na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu v zmysle možnosti mimoriadne znížiť trest pod spodnú hranicu trestnej sadzby podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Uvedené ustanovenie Trestného zákona vyžaduje pre uloženie trestu pod spodnou hranicou trestnej sadzby existenciu výnimočných okolností prípadu, ktoré sa posudzujú z hľadiska pomerov páchatel'a a skutkových okolností. Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou príslušnej skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite

a kvantite pravidelne nevyskytujú. Pod okolnosťami prípadu treba rozumieť napríklad skutočnosť, že sa páchatel dopustil trestného činu v afekte, úzkosti, strachu, ktoré mali pôvod mimo osoby páchatela. Inými slovami, musí ísť o také okolnosti prípadu, ktoré sa vymykajú bežným a všeobecným okolnostiam prípadu.

Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd zastáva názor, že na základe skutočnosti vyjadrených aj v skutkovej vete, vyplýva, že stíhaný trestný čin bol spáchaný za mimoriadnych okolnosti. Inak povedané, prejednávany prípad nevykazuje úplne bežné okolnosti vyskytujúce sa v obdobných prípadoch pravidelne, naopak v danom prípade sú prítomné špecifické skutkové okolnosti, nakoľko obžalovaný konal skratovo po tom, ako poškodený preskočil bránu a neskôr vstúpil do garáže s baseballovou palicou v ruke, teda hrozba útoku baseballovou palicou na obžalovaného bola reálna. Rovnako v prípade poškodeného sa jednalo o osobu, ktorá sa zaujímalá o bojové športy, čiže aj z tohto pohľadu možno ustáliť, že obžalovaný mohol mať strach o svoj vlastný život, strach z vážnej ujmy na zdraví alebo inej bezprostredne hroziacej ťažkej ujmy. V danom prípade je potom potrebné dodať, že následné skratové konanie obžalovaného, ktorého sa dopustil po tom, ako poškodený preskočil bránu a neskôr vstúpil do garáže s baseballovou palicou v ruke, spočívalo v unáhlenom, zbrklom jednaní, kedy obžalovaný spontánne reagoval na náhly ohrozujúci podnet, teda sa snažil vymaniť (síce neprimeraným spôsobom) zo vzniknutej nepríjemnej situácie. Možno povedať, že táto skratová reakcia obžalovaného bola založená len na základe fragmentov zmyslových informácií, pričom na ich dostatočné racionálne spracovanie nemal dostatok času. V danom prípade teda nešlo o premyslené konanie vyprovokované obžalovaným, práve naopak je treba zohľadniť okolnosti, ktoré predchádzali útoku – porušovanie domovej slobody zo strany poškodeného a následný vstup poškodeného do garáže s baseballovou palicou v ruke. Psychický stav obžalovaného v dobe činu (je dôvodný predpoklad, že v čase trestného činu, situácii, konflikte a bezprostredného ohrozenia obžalovaný mohol byť v afekte s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, za ktorých bol trestný čin spáchaný, keď ako prvý zaútočil na obžalovaného poškodený), považovať za okolnosti, za ktorých bol trestný čin spáchaný a ktoré jeho spáchanie výraznou mierou ovplyvnili.

V danom prípade je nutné opätovne prihliadnúť aj na pomery páchatela, pretože je zistiteľné, že obžalovaný po spáchaní trestného činu zavolať na linku polície a žiadal o sanitku pre zraneného poškodeného, ktorému sa následne snažil podľa pokynov záchrannej zdravotnej služby poskytnúť prvú pomoc. Okrem toho je potrebné brať do úvahy aj to, že obžalovaný doposiaľ viedol riadny život, nebol doposiaľ súdne trestaný a v jeho prípade existujú dve poľahčujúce okolnosti pri absencii akejkoľvek priťažujúcej okolnosti.

Zhrňujúc uvedené, teda s prihliadnutím na osobu obžalovaného a zohľadňujúc pri tom i špecifické skutkové okolnosti, krajský súd dospel k záveru, že možno aplikovať ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, kde podľa názoru krajského súdu trest odňatia slobody v trvaní 4 roky spolu s dôvodne a v súlade so zákonom uloženým trestom prepadenia veci a ochranným protitoxikomanickým liečením, zodpovedá všetkým zákonným hľadiskám stanoveným pre jeho ukladanie v zmysle § 34 ods. 1 až 4 Trestného zákona a zohľadňuje všetky zistené okolnosti prípadu, mieru závažnosti spáchaného trestného činu vyplývajúcej z jeho povahy a spôsobu spáchania, zisteným poľahčujúcim a priťažujúcim okolnostiam, ako aj pomerom obžalovaného a možnosťami jeho nápravy z hľadiska účelu trestu, jeho individuálnej i generálnej prevencie.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že cieľom trestného konania nie je akýsi „revanš“ – odplata za spáchaný skutok, ale predovšetkým náprava páchatela a jeho stimulovanie k riadnemu životu. Trest ako trestnoprávna sankcia nastupuje vždy ako následok porušenia základných práv a právom chránených záujmov. Pokiaľ stanovisko trestnoprávneho kolégia NS SR zo dňa 27.06.2017 sp. zn. Tpj. 55/2016, pri vyhlásení obžalovaného o vine oprávňuje súdy uložiť trest odňatia slobody pod zákonom stanovenú hranicu, nie je dôvod v prípade splnenia zákonných podmienok s poukazom aj na osobnostné charakteristiky obžalovaného (v danom prípade bez záznamu v registri trestov) ako i fakt, že výkon trestu v danom prípade bude vykonávať prvýkrát, nepostupovať za využitia zmierňovacieho ustanovenia. Je pravdou, že optimálna miera represie závisí na konkrétnych okolnostiach každého prípadu, pričom nielen príliš mierny, ale aj príliš prísny trest nepôsobí výchovne, ale demoralizuje. Odvolačný súd má za to, že v tomto prípade by záujem na uložení vyššieho nepodmienečného trestu odňatia slobody obžalovanému prevyšoval potrebu individuálnej represie. V konečnom dôsledku bude iba na konaní samotného obžalovaného, či počas výkonu nepodmienečného trestu a výkone uloženého ochranného liečenia, zmení svoje správanie a postoj k životu tým, že sa už viac žiadnej trestnej činnosti do budúcnosti nedopustí.

Na základe odvolania obžalovaného, preto krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a uvedené

pochybenie okresného súdu napravil tak, že na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku a zároveň podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), písm. i) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona uložil obžalovanému trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky.

Zároveň odvolací súd podľa § 48 ods. 2 písmeno a) Trestného zákona obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, nakoľko obžalovaný nebol v priebehu posledných desiatich rokov pred spáchaním trestnej činnosti vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin.

Za zákonný a správny odvolací súd považuje napokon aj (odvolaniami nenapadnutý) výrok o treste prepadnutia veci, a to poľovníckeho noža s dĺžkou čepele 16 cm, zaevidovaný ako stopa č. 8, ktorý bol použitý na spáchanie predmetného trestného činu.

Rovnako správne bolo obžalovanému uložené i ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou, ktorý výrok má oporu v ustanovení § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona a taktiež i vo vykonanom dokazovaní, čo napokon obžalovaný ani krajský prokurátor v odvolaní nijako nenamietali.

Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že v rámci tzv. adhézneho konania boli splnené i podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody poškodenému, a preto okresný súd správne a zákonným spôsobom podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o uplatnenej škode.

Z týchto dôvodov preto krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.